

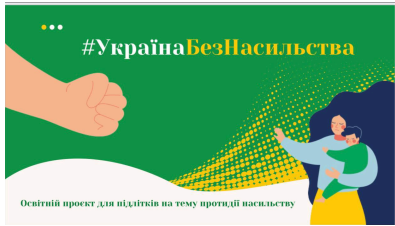
Тематична зустріч на тему #УкраїнаБезНасильства

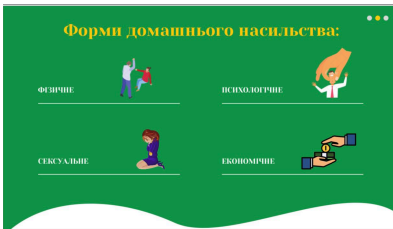
Просвітницький матеріал на тему протидії насильству

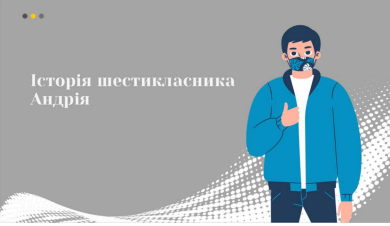
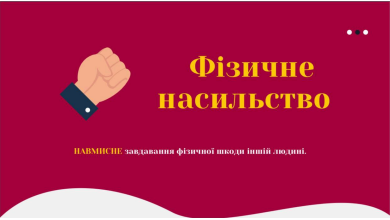
Цільова аудиторія. Цей матеріал націлений на молодь.

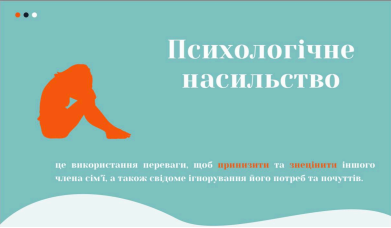
Мета. Ознайомити молодь із формами домашнього насильства та його проявами, навчити як розпізнати домашнє насильство і як йому протидіяти, надати алгоритм дій якщо учень став свідком насильницьких дій, або вони були вчинені відносно нього.

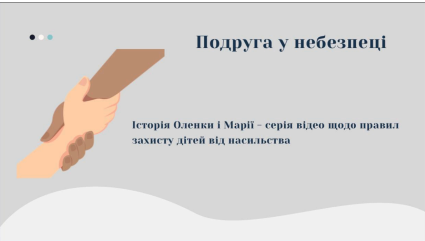
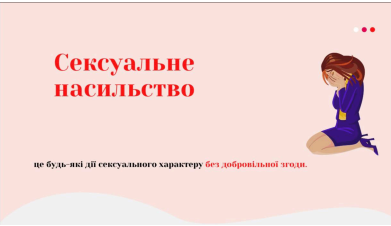
Реалізація. Тривалість зустрічі розрахована на 45 хвилин. Зважаючи на юний вік аудиторії, теорію варто постійно чергувати з інтерактивом: відео, тематичні ситуації, проходження опитування. Важливо, під час зустрічі, постійно отримувати зворотній зв'язок від слухачів.

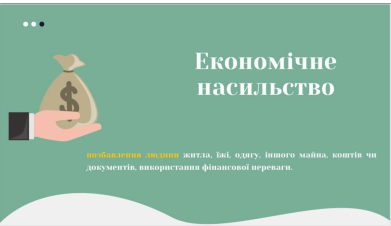
№	ВІЗУАЛЬНИЙ супровід слайду	ТЕКСТ СПІКЕРА
1		Доброго дня! Мене звати... Сьогодні, в рамках проєкту “16 днів проти насильства” ми хотіли б обговорити з вами дуже важливу тему : що таке насильство, як його розпізнати і як протидіяти.
2		Підміна понять призводить до злочинів, про які мовчать. «Це непорозуміння. Це їхня справа. Це чужа сім'я, ми влязати не будемо. Та всі ж сваряться» - саме такі слова ми часто чуємо. Однак, мовчати не варто. За статистикою, щорічно в Україні від домашнього насильства гинуть 600 жінок. Для порівняння, середньорічна кількість жіночих смертей внаслідок військових дій – 174. Крім того, від 1 до 3 млн дітей в Україні страждають від домашнього насильства, зокрема, психологічного. Як ви можете побачити на слайді, в Україні статистика звернень щодо домашнього насильства постійно зростає. Так, вона зросла на 47% у порівнянні – за 8 місяців 2020 року до 8 місяців 2021 року. Це свідчить про те, що більше людей перестали мовчати про неправомірні дії по відношенню до себе. Наш проєкт націлений на молодь. Він буде корисний, якщо ви знаєте про домашнє насильство з власного досвіду, але не

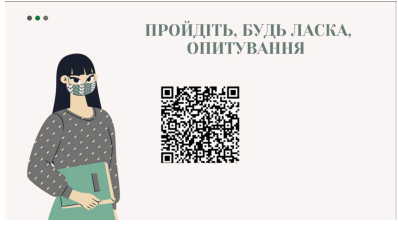
		знаєте як діяти, якщо ви бачите постійні синці на своїх однолітках, але не маєте можливості їм допомогти.
3	 Нормативно-правові акти Закони України: - Про запобігання та протидію домашньому насильству - Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків - Закон України "Про охорону дитинства" Конвенція ООН про права дитини	Держава врегульовує питання протидії домашньому насильству такими основними нормативно-правовими актами: Закони України: ✓ "Про запобігання та протидію домашньому насильству" ✓ "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків" ✓ "Про охорону дитинства" Конвенція ООН про права дитини
4	 ЖОДНА ЛЮДИНА НЕ ЗАСЛУГОВУЄ НА НАСИЛЬСТВО Домашнє насильство - протиправні дії або бездіяльність фізичного, сексуального, психологічного, економічного характеру, що вчиняються у визначеному колі осіб, незалежно від місця їх проживання.	Згідно з Законом УКРАЇНИ "Про запобігання та протидію домашньому насильству", домашнє насильство - це діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь. Насильство спрямоване на встановлення влади та контролю, воно порушує права та свободи постраждалої особи та відбувається систематично, а кривдник завжди має перевагу, яка робить постраждалу особу беззахисною.
5	 Форми домашнього насильства: - ФІЗИЧНЕ - ПСИХОЛОГІЧНЕ - СЕКСУАЛЬНЕ - ЕКОНОМІЧНЕ	Існують такі чотири форми домашнього насильства: - ФІЗИЧНЕ - ПСИХОЛОГІЧНЕ - СЕКСУАЛЬНЕ - ЕКОНОМІЧНЕ Бути постраждалим від насильства — несвідоме рішення, тоді як бути кривдником — це свідомий вибір завдавати шкоду життю та здоров'ю іншої людини. Насильство завдає шкоди не лише фізичному, а й психічному здоров'ю постраждалих, і часто супроводжується сексуальним та економічним насильством.

6		Давайте розглянемо з вами ситуацію: Ситуація 1. <i>«6-класник Андрій розповів, що його тато іноді приходиться пізно додому, від нього тхне алкоголем. В такі дні Андрій боїться свого тата, оскільки той кричить на нього та на маму, жбурляє речі та навіть б'є».</i> Чи є така ситуація домашнім насильством? Якщо так, то яка форма насильства наведена в описаній ситуації? (після обговорення з слухачами, спікер показує слайд, який і є відповіддю).
7		Фізичне насильство — навмисне завдання фізичної шкоди іншій людині. Навіть одиничний випадок побоїв уже є насильством.
8		Проявами фізичного насильства є: • побої, стусани, ляпаси, якщо їх завдають людині навмисно; • знерухомлення людини, обмеження її мобільності (включно зі стоянням у кутку чи зв'язуванням, прив'язуванням до предметів, коли вас зачиняють у кімнаті); • примус вживати шкідливі речовини (алкоголь, наркотики) через обман чи застосування сили; • свідома відмова надавати хворому ліки чи медичну допомогу або ж використання неправильного дозування лікарських препаратів; • використання предметів для завдання шкоди (кидання предметів, погрози застосувати зброю, порізи чи кульові поранення) Прояви фізичного насильства щодо дітей: • дитину ставили в куток або замикали у кімнаті, щоб покарати; • батьки давали ляпаса чи запотиличника дитині або навіть били, коли дитина була неслухняна; • дитину тягнули за волосся, кидали у неї предметами чи погрожували застосувати зброю; • дитину примушували вживати наркотики, алкоголь чи тютюнові вироби.
9		Давайте розглянемо з вами другу ситуацію: Ситуація 2. <i>«Оленка боїться йти додому після школи, коли отримую оцінку нижче 10 балів. Мама кожного дня запитує її про оцінки. В ті дні, коли Оленка повідомляє, що оцінки нижче 10, мама кричить на неї, ображає, називає її “тупою”, “нездарою”,</i>

		“дурепою як її батько”, та поки Оленка не повідомить про відмінну оцінку, мама з нею не розмовляє.» Чи є така ситуація домашнім насильством? Якщо так, то яка форма насильства наведена в описаній ситуації?
10		Це психологічне насильство, яке визначається як використання переваги, щоб принизити та знецінити іншого члена сім'ї, а також свідоме ігнорування його потреб та почуттів. Окремий конфлікт у сім'ї, випадкова образа чи навіть повторювані сварки не є психологічним насильством. Насильство — свідома поведінка, використання власної переваги й контроль над людиною. Прояви психологічного насильства: • постійна образлива критика, маніпулювання, контроль над життям людини; • звинувачення, засудження, словесні образи; • обзивання нецензурними словами, приниження; • ігнорування як спосіб «покарання» (як серед дорослих, так і щодо дітей); • покарання та погрози покарання, погрози життю й здоров'ю, заборона висловлювати свою думку, вільно пересуватися поза домом та спілкуватися з близькими; • зняття людиною із себе відповідальності за негативний вплив на психологічний стан іншої людини; • відмова спілкуватися, щоб змусити іншу людину почуватися винною, принизити її; • ізолювання від спілкування з друзями чи родиною, контроль над спілкуванням через прочитання особистої пошти і повідомлень у соцмережах; • знецінення людини, цілковитий контроль над усіма сферами її життя.
11		Психологічне насильство щодо дітей найчастіше виправдовують перевагою у досвіді, виховними потребами, нездатністю дітей самостійно подбати про себе. Часто батьки й опікуни «не розуміють», що їхні дії чи слова (або ж бездіяльність) є психологічним насильством. Прояви психологічного насильства щодо дітей: • образливі слова й приниження дитини щодо її успішності в навчанні, позашкільної діяльності, захоплень, інтересів чи повсякденної поведінки: — «Ти дурний/дурна». — «В одне вухо влетіло, через інше вилетіло». • втягнення дитини у конфлікт між дорослими, примус підтримати одного з дорослих: — «Іди і скажи йому/їй, що він/вона "поганий"/"погана"». — «Передай йому/їй, що я більше його/її не хочу бачити».

		— «Іди до нього/неї, тебе ж там більше люблять». • постійні домашні конфлікти чи насильство, яке бачить дитина; • ігнорування дитини як способу покарання.
12		Зараз пропонуємо вашій увазі коротке відео. https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=NinIPaxxB54&ab_channel=СлужбаПорятункуДітей Давайте обговоримо відео, яке ми щойно подивились. Чи є така ситуація домашнім насильством? Якщо так, то яка форма насильства наведена в описаній ситуації?
13		Сексуальне насильство — це будь-які дії сексуального характеру без добровільної згоди. Йдеться не лише про статевий акт, а й про сексуальні домагання без проникнення в тіло. [Враховуючи реакцію дітей] Прояви сексуального насильства: • проникнення в тіло іншої людини з використанням геніталій чи сторонніх предметів без її добровільної згоди; • використання важелів економічного чи психологічного впливу, щоб примусити до статевого акту; • примусові пестощі без проникнення в тіло; • примушування до перегляду порнографії, демонстрація статевого акту.] Прояви сексуального насильства щодо дітей: • дитину фотографували чи знімали оголеною на відео; • дорослі (старші 18 років) пропонували дитині показати її/його статеві органи, торкнутись до їхніх оголених інтимних частин тіла або вступити з ними у статеві стосунки; • дитині пропонували винагороду за те, щоб показати свої статеві органи; • дитину змушували вступати у статеві стосунки з дорослими та тримати це у таємниці; • дитина отримувала непристойні пропозиції в інтернеті (на форумах, в чатах, соціальних мережах, електронною поштою тощо), телефоном або у листах; • дорослі (окрім медичних працівників та батьків у ранньому дитинстві) торкалися статевих органів дитини всупереч її волі.
14		Давайте розглянемо з вами ще таку ситуацію: Ситуація 3. <i>«Роман розповів, що його мама хоче дуже працювати, з цього приводу вони з татом дуже сваряться, оскільки тато хоче, щоб мама свій час проводила вдома. Хлопчик чув, як мама просила тата віддати їй паспорт та трудову книжку, однак тато відповів, що доки вона його дружина – вона не буде працювати».</i>

		Чи є така ситуація домашнім насильством? Якщо так, то яка форма насильства наведені в описаній ситуації?
15		Економічне насильство - це позбавлення людини житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів, використання фінансової переваги. Економічне насильство часто важко припинити, оскільки постраждала від цього особа цілковито позбавлена ресурсів для самостійного життя і залежна від допомоги сторонніх. Прояви економічного насильства: • контроль над фінансами іншої людини; • обмеження доступу іншої людини до користування спільною власністю, маніпуляція правом власності як перевагою одного члена сім'ї над іншим; • погрози щодо втрати коштів, власності чи особистих речей у разі непослуху; • обмеження права іншої людини навчатися чи працювати; • примушування до заняття проституцією, жебрацтвом, крадіжками; • відбирання коштів чи документів; • примушування передати право власності на рухоме та нерухоме майно; • приниження та психологічний тиск через перевагу у матеріальній власності; • маніпулювання думками та бажаннями шляхом відбирання у людини матеріальних ресурсів та їжі. Прояви економічного насильства щодо дітей: • дитині доводиться знаходити гроші у сторонніх, самостійно заробляти замість навчання у школі, чи красти, тому що не вистачає на необхідні речі чи їжу; • батьки (опікуни) тиснуть на дитину — псують, викидають чи відбирають у дитини речі (іграшки, одяг тощо); • дитину примушують працювати на когось або віддавати дорослим кишенькові чи подаровані гроші (особисті речі); • над дитиною здійснюють контроль, обмежуючи її доступ до їжі; • дорослі примушують дитину до жебрацтва, крадіжок чи проституції; • як спосіб покарання — батьки змушують дитину працювати; • батьки відмовляються надавати дитині кошти на освіту чи необхідні освітні матеріали; • батьки змушують дитину діяти за їхнім бажанням, водночас погрожують втратою житла, їжі чи особистих речей.

16		Якщо ви стали свідком насильницьких дій, варто: • Запитати “як справи?”, “чи все гаразд?” • Вислухати та підтримати людину • Порадити звернутися на гарячу лінію з протидії домашньому насильству 116 123 • Порадити звернутися до поліції за номером 102 • Звернутися на національну гарячу лінію для дітей та молоді 116-111
17		Прошу вас взяти мобільні телефони та відсканувати QR-код, який ви бачите на екрані. За посиланням ви потрапите на анонімний опитувальник, де потрібно буде дати відповідь на 10 коротких запитань. Це займе не більше 2 хвилин часу. Всі отримані дані будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді. Ваші відповіді допоможуть дізнатися про ситуацію з домашнім насильством в нашій країні.
18		Якщо ви стали свідком насильницьких дій, або вони були вчинені по відношенню до вас, варто звертатися до однієї із зазначених інстанцій: 1. Урядовий контактний центр – 1547. Інформаційна консультація, психологічна підтримка, реєстрація відповідного звернення до державних органів. Цілодобово і безкоштовно. 2. Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства – 116 123 (з мобільного) або 0 800 500 335 (зі стаціонарного). Цілодобово, безкоштовно, анонімно. Інформаційна, соціально-психологічна та юридична підтримка. 3. Національна поліція України за номерами телефонів: 102 або 0 800 500 202. 4. Національна дитяча «гаряча» лінія для дітей та молоді за номерами телефонів: 116 111 або 0 800 500 225. 5. Єдиний контакт-центр системи безоплатної правової допомоги - 0 800 213 103. 6. Спеціальні гарячі лінії для мешканців східних областей «Гаряча лінія PIN» - 0 800 210 160 або 0 800 210 174. 7. Lifeline Ukraine - 7333. Національна професійна лінія з питань профілактики самогубств та підтримки психічного здоров'я працює 24/7.

19		Чи залишились у вас питання після лекції? Готова/ий на них відповісти. Цікаво було б почути також, що було корисним, що сподобалось, а також ваші пропозиції щодо покращення матеріалу.
20		ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ! Будьте уважні до близьких та дбайте про здоров'я ваших стосунків!

Критерії для спікера/ки – людина повинна мати психологічну освіту або досвід роботи з підлітками, дітьми, або компетенції у сфері протидії домашньому насильству.